

Název projektu: Prohloubení kvality a účinnosti plánování sociálních služeb v mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko

Reg.č.projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/19_106/0015192

Práce na plánu rozvoje sociálních služeb v mikroregionu je v polovině. Zapojíte se?

- **Potřeby jsou široké, finance omezené**
- **Řekněte sami, co potřebujete. Stačí otevřít odkaz na konci článku**

CO JSOU SOCIÁLNÍ SLUŽBY A KDE SE BEROU?

Sociální služby. Pojem, který mnohým něco říká, málokdo mu však skutečně rozumí a dokáže popsat, co vše se pod ním skrývá. Většinou se nejspíše vybaví domovy pro seniory, asistenční a pečovatelská služba, případně pobytová zařízení pro hendikepované. Rozsah působnosti sociálních služeb je mnohem širší: najdeme zde různé poradny, kontaktní centra, denní centra, odlehčovací služby, stacionáře denní a pobytové, chráněné bydlení, chráněné dílny, tlumočnické služby pro neslyšící, služby pro nevidomé a další. Rozdělit tyto služby můžeme také podle cílových skupin, tedy osob, kterým jsou určeny: rodiny s dětmi, senioři, osoby s hendikepem, lidé v krizi a nouzi. A tyto skupiny zase můžeme dělit dál třeba podle typu hendikepu. Mít o všech těchto službách přehled a vědět, které a v jakých kapacitách jsou vůbec potřeba, je úkolem komunitního plánování.

Ze zákona mají povinnost postarat se o dostupnost sociálních služeb krajské úřady. To je úkol, který v množství pracovníků tam působících není realizovatelný. Aby měl krajský úřad přehled o konkrétních potřebách na území obcí s rozšířenou působností, využívá jako své partnery právě komunitní plánování. V komunitním plánování jsou zastoupeni poskytovatelé sociálních služeb, jejich uživatelé a zadavatelé (obce). Ti se pravidelně schází v pracovních skupinách podle zaměření na zmíněné cílové skupiny. Na jednáních sdílí aktuální informace, prezentují potřeby a hledají možnosti jejich naplnění. Závěr potom slouží jako podklad pro zpracování Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb (SPRSS), v našem případě tříletého.

Ovšem pojmenovat chybějící sociální služby nebo kapacity služeb stávajících k jejich zavedení či navýšení nestačí. Teoreticky je tento proces zvládnutelný z roku na rok, prakticky je potřeba služby plánovat s několikaletým předstihem, aby byly po zařazení do krajského plánu dlouhodobě udržitelné. Ano, milí čtenáři, domníváte se správně: Znamená to především udržitelnost ekonomickou. Financování sociálních služeb je v České republice vícezdrojové, kromě plateb samotných uživatelů tvoří příjem poskytovatelů dotace obcí, Krajského úřadu, Ministerstva práce a sociálních věcí, u některých služeb platby zdravotních pojišťoven, dále třeba prostředky z fondů EU, důležité jsou také dary firem a fyzických osob. Některé potřeby jsou v populaci zastoupeny v tak malém počtu, že jakkoliv je osobní a rodinná situace náročná, není možné poskytnout službu v místě bydliště. V takových případech je sociální služba poskytována společně pro větší území. Příkladem může být nově otevřený [Denní stacionář Naděje v Rožnově pod Radhoštěm](#) nebo [valašskomeziříčské Centrum Áčko](#). Jednou z jeho činností je odlehčovací služba formou víkendového pobytu s celokrajskou působností (zbylé služby jsou pro občany Valašskomeziříčska, Vsetínska, Rožnovska a regionu Bystřice pod Hostýnem). Právě s jeho ředitelkou Pavlou Vráblovou jsem si krátce povídal.

CENTRUM ÁČKO VE VALAŠSKÉM MEZIŘÍČÍ

„Naše pracoviště najdete v parku Botanika ve Valašském Meziříčí v budově bývalého kojeneckého ústavu, zrušeného v roce 2016. Zůstalo zde zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a začaly se budovat sociální služby pro naši stávající cílovou skupinu, tedy pro rodiny s dětmi s poruchou autistického spektra a ADHD

foto: Centrum Áčko

a s mentálním postižením," říká Pavla Vráblová, a pokračuje: „Klientům nabízíme odborné sociální poradenství, sociální rehabilitaci, odlehčovací službu terénní, ambulantní a pobytovou. Sociální poradenství je zaměřeno na celou rodinu s dětmi od narození do 26 let s jakýmkoliv podezřením na poruchu autistického spektra a ADHD. Většinou jsou to rodiny ztracené v systému, unavené, potřebují doprovázet, podpořit, pohladit a ujistit, že dělají pro své děti maximum.“

Sociální rehabilitace se podle jejích slov zaměřuje na děti od 7 do 26 let s podezřením na poruchu autistického spektra a ADHD. Jejím cílem je vytvořit

jim bezpečné prostředí, aby na sobě chtěly pracovat a rozvíjely své schopnosti, což jim umožní fungovat ve společnosti. „Nejčastěji řešíme sociální vazby, vztahy, kamarády a školu“, upřesňuje Pavla Vráblová. Potom mi vysvětluje rozdíl mezi odlehčovacemi službami terénními (poskytované u klientů doma), ambulantními (v budově Centra Áčko) a pobytovými (od pátku do neděle, opět v Áčku). Jak jsem pochopil, pracovníce odlehčovací služby přebírají na domluvenou dobu od rodičů děti do své péče a ti tak mají čas zajít si třeba na úřad nebo se na chvíli věnovat sami sobě a nabrat tak síly do dalších dnů. Pro zájem o pobytovou formu budou od dubna přidávat jedno lůžko.

A jak poznají, že má jejich práce smysl? „Když mnohdy nemluvící děti dávají různými způsoby najevo, jak se k nám těší. Mají motivaci do života. Nebo když se k nám rodiny vrací, protože se zlepšila jejich funkční komunikace mezi členy rodiny i s okolím, například se školou,“ přemýšlí Pavla Vráblová.

JAK SE RODÍ PLÁN ROZVOJE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB?

Paní ředitelky jsem se zeptal i na její zkušenost s komunitním plánováním. „Komunitní plánování vnímám jako důležitý nástroj plánování celého sociálního systému. Dává do souladu potřeby klientů, poskytovatelů a úřadů. Je hodně o šikovnosti zapojených lidí, aby nesklouzávalo ke stěžování si. Naši organizací dává komunitní plánování zpětnou vazbu, nakolik jsme začlenění do systému poskytování sociálních služeb,“ upřesňuje přínos pro Centrum Áčko. Na otázku „Co může udělat veřejnost, aby se dostupnost nebo kvalita sociálních služeb zlepšila?“ reaguje: „Určitě se obrátit přímo na poskytovatele, protože ten si své rezervy nemusí uvědomovat. A pokud veřejnost o komunitním plánování ví, měla by se obracet na koordinátora. Nebo na zástupce města.“ Za největší překážku rozvoje sociálních služeb potom považuje administrativní náročnost, díky které poskytovatelé dohání minulé potřeby a nemohou pružně reagovat na ty aktuální. Ale to je systémová záležitost, jejíž změna je běh na dlouhou trať. S těmito slovy se loučíme. Ne na dlouho, brzy se uvidíme na delším jednání pracovní skupiny Lidé se zdravotním postižením.

Členové komunitního plánování sociálních služeb Mikroregionu Valašskomeziříčsko-Kelečsko se od března loňského roku prezenčně i on-line scházeli navzdory epidemii COVID-19, aby analyzovali stávající situaci na poli poskytovaných služeb. Na složitých případech si ukazovali rezervy systému a pojmenovávali možnosti jeho zlepšení ve prospěch uživatelů. Tuto analytickou část k lednu ukončili, nyní je před nimi do prázdnin práce na konkrétních návrzích rozvoje sociálních služeb pro roky 2022–2024. Práce se to může zdát pomalá, ale všichni tak činí nad rámec svých pracovních povinností, kdy kromě pravidelných setkání prochází i mnoha školeními a workshopy. Běžně se schází několikrát do roka, v období přípravy nového plánu rozvoje minimálně jednou měsíčně a další čas věnují domácí přípravě.

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

ZAPOJTE SE!

Jakkoliv se na činnosti pracovních skupin podílejí i uživatelé sociálních služeb, budeme rádi za větší zapojení veřejnosti. Pracovní skupiny nenafoukneme, některé už tak mají ke dvaceti členům, což je na hranici efektivity. Našli jsme ale jiný způsob pro uplatnění názorů a podchycení potřeb: Pokud jste se osobně nebo přes své rodinné příslušníky setkali se sociálními službami, [využijte tento odkaz na krátký anonymní dotazník](#), případně QR kód, který vás nasměruje tamtéž. Vyplnit můžete jednu nebo všech pět otázek. Konečný výsledek, tedy zavedení nových služeb nebo navýšení kapacity služeb stávajících, je sice odvislý od dostupných finančních prostředků a priorit zastupitelstev (primárně) krajů a (v menší míře) obcí, ale ty se při svém rozhodování neobejdou bez kvalitních podkladů. A my kvalitní podklady mít chceme. Protože finanční prostředky se průběžně nacházejí a jsou směřovány právě tam, kde jejich použití dokáží obhájit. A navíc platí „Vox populi, vox Dei.“ Nelamentujte naprázdno nad tím, že pro rodiče není místo v domově seniorů nebo pečovateli, který by zajel k nim domů, zatímco jste v práci. Cesta ke zlepšení je jediná: Dát najevo své potřeby. Když teď věnujete dotazníku pár minut, můžete tím pomoci zlepšit situaci ve výhledu několika let. Kdo ví, možná i sami pro sebe. Děkuji.

Jan Foltýn

Koordinátor KPSS Mikroregionu VM-K

foltyn.mikroregion@gmail.com